

gemeente Eindhoven

Inboeknummer 21bst01705

Dossiernummer 21.46.751

B&W beslisdatum 16 november 2021

Commissie notitie

Onderwerp: commissienotitie GRP

Inleiding

Ons huidige gemeentelijke rioleringsplan (GRP) is in 2018 vastgesteld en heeft een looptijd van 2019 t/m 2022. Dit betekent dat wij in 2022 een nieuw GRP moeten vaststellen voor de looptijd 2023 t/m 2026.

Om het GRP 2023 t/m 2026 effectief en doelmatig te kunnen uitwerken, hebben wij van u een drietal uitwerkingsrichtingen nodig:

1. voor de bestaande opgave klimaatadaptatie;
2. voor de omgang met de opgaven in het Eindhovens Kanaal;
3. voor de omgang met de opgaven in Knoop XL.

Deze notitie behandelt deze 3 uitwerkingsrichtingen en vat deze samen in een richtinggevend scenario voor het GRP 2023 t/m 2026.

De RIB met bijlage 'Onderzoek sterkste schouders, zwaarste lasten rioolheffing' (zie bijlage 6) adviseert dat de volgende gemeenteraad, als onderdeel van de coalitie onderhandeling, een besluit neemt over de grondslag van de rioolheffing.

Ook de definitieve keuze voor de hierboven genoemde uitwerkingsrichtingen maakt de volgende gemeenteraad. Wij vragen u nu enkel een richtinggevend scenario, zodat we een concept GRP 2023 t/m 2026 kunnen uitwerken.

In oktober / november 2022 zullen we dit concept GRP 2023 t/m 2026 presenteren aan de gemeenteraad zodat we vanaf 01 januari 2023 een nieuw vigerend GRP 2023 – 2026 hebben.

- Wettelijke taak
- Kerntaak gekoppeld aan het werkprogramma van het college
- Onvermijdelijk

Doelstelling

De doelstelling van deze notitie is het verkrijgen van een uitwerkingsrichting voor de bestaande opgave klimaatadaptatie, het Eindhovens Kanaal en Knoop XL. Deze uitwerkingsrichtingen vormen gezamenlijk een richtinggevend scenario voor de uitwerking van het GRP 2023 t/m 2026.

Advies gevraagd aan de commissie om

In te stemmen met uitwerkingsrichting

1. 1B voor de bestaande opgave klimaatadaptatie. **Of 1C**
2. 2B voor het Eindhovens kanaal;
3. 3A voor Knoop XL.

Gezamenlijk vormen deze uitwerkingsrichtingen het richtinggevend scenario voor de uitwerking van het concept GRP 2023 t/m 2026.

Korte terugblik GRP 2019 t/m 2022

In ons huidige GRP 2019 t/m 2022 zijn de visie, het beleid, het uitvoeringsprogramma (zowel exploitatie als investeringen) en de benodigde personele capaciteit uitgewerkt voor de drie wettelijke zorgplichten die onder de rioolheffing vallen:

1. Zorgplicht afvalwater
2. Zorgplicht hemelwater
3. Zorgplicht grondwater

Nieuw in het GRP 2019 t/m 2022 was de uitwerking van de visie, het beleid, het uitvoeringsprogramma en personele capaciteit voor het thema klimaatadaptatie welke onderdeel is van alle drie de zorgplichten.

Zie verder bijlage 1.

Nieuwe verplichte opgave voor het GRP 2023 t/m 2026: beheer en onderhoud oppervlaktewater (onderdeel zorgplicht hemelwater)

Bijlage 2 geeft een nadere toelichting op deze verplichte opgave. De onderstaande tabel maakt inzichtelijk wat de financiële consequentie is voor de hoogte van de rioolheffing van deze nieuwe verplichte opgave. Hierbij is een extra jaarlijkse last voorzien van € 1.000.000,- vanaf 2026 tussen 2023 en 2026 ontwikkelt deze jaarlijkse last zich geleidelijk naar die € 1.000.000,-.

	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
GRP rioolheffing 2019 – 2022 = vastgesteld in 2018	144	144	156	168	180	192	192	192	192	192	192	192
Rioolheffing met nieuwe verplichte opgave oppervlakte water beheer = basis GRP 2023 - 2026	144	144	156	168	184	200	200	200	200	200	200	200

Zie bijlage 5 voor de bijbehorende grafiek.

Uitwerkingsrichting 1: bestaande opgave klimaatadaptatie

We zien dat de kosten om de openbare ruimte bij een (her)inrichting water- en klimaatrobust in te richten (veel) hoger zijn dan de maximaal 20% extra die we bij de uitwerking van het huidige gemeentelijke rioleringsplan in 2018 hebben aangegeven (op basis van de toen bekende informatie en inschattingen). Dit betekent dat de rioolheffing bij een gelijkblijvende ambitie voor een water- en klimaatrobuste stad sterker moet stijgen dan we in 2018 hebben aangegeven. Een nadere toelichting leest u in bijlage 3.

Hieronder zijn een drietal uitwerkingsrichtingen weergegeven die we kunnen toepassen bij het GRP 2023 t/m 2026:

- A. **Het ambitieniveau voor een water- en klimaat robuuste stad verlagen**. Concreet betekent dit niet een verlaging van 'wat we water- en klimaat robuust genoeg vinden', maar van de snelheid

waarmee we de stad water- en klimaatrobust (her)inrichten. Vanuit het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie is 'de opdracht' dat elke gemeente tussen 2020 en 2050 de stad water- en klimaatrobust (her)inricht. Concreet komt dit erop neer dat als vanaf 2020 elke ruimtelijke (her)inrichting van de openbare ruimte water- en klimaatrobust wordt (her)ingericht, de stad rond 2050 water- en klimaatrobust is, omdat de openbare ruimte eens in de 25 – 40 jaar 'op de schop gaat' en dus in principe (bijna) elke straat in deze periode een keer 'aan de beurt is geweest'. Bij een verlaging van de ambitie zullen we vanuit de programmalijn Water bij elke ruimtelijke (her)inrichting van de openbare ruimte de keuze maken of we deze wel of niet water- en klimaatrobust uitvoeren. Deze keuze maken we binnen programmalijn Water op basis van de klimaatatlas (stresstest kaarten), de waterstructuurkaarten en de tools die zijn ontwikkeld hiervoor. **De doorlooptijd om te komen tot een water- en klimaat robuuste stad wordt daarmee verlengd met 25 – 40 jaar.**

- B. (Voorstel, zie argumenten pagina 6) **Het ambitieniveau voor een water- en klimaat robuuste stad gelijk houden aan het vastgestelde beleid** (zie hoofdstuk 6 van het huidige GRP) in het gemeentelijke rioleringsplan 2019 t/m 2022. Natuurlijk doen we wel een grondige evaluatie van dit beleid en optimaliseren we het beleid, maar 'wat we water- en klimaatrobust genoeg vinden' en het tempo waarop we dat willen bereiken (2050 als streefjaar) wijzigen we niet. Op een eventuele verzwaring van het vastgestelde beleid vanuit de herijking van de landelijke klimaatscenario's is in deze notitie nog niet geanticipeerd (en zal uitwerking krijgen in het GRP 2027 t/m 2030 of zoveel eerder als wettelijk noodzakelijk).
- C. **Het ambitieniveau voor een water- en klimaat robuuste stad verhogen.** Verhogen van de ambitie voor een water- en klimaat robuuste stad kan op 3 manieren:
- Manier 1: **door het verhogen van 'wat we water- en klimaat robuust genoeg vinden'**. Dus bijvoorbeeld meer waterberging aan te leggen, meer te ontharden, etc. De keuze om de ambitie op deze wijze te verhogen heeft niet enkel een rechtstreekse impact op de hoogte van de rioolheffing, maar ook op (bijna) alle overige ruimtelijke programmalijnen, omdat de ruimteclaim voor klimaatadaptatie dan bij elke ruimtelijke (her)inrichting van de openbare ruimte toeneemt. Andere belangen, zoals toegankelijkheid of parkeermogelijkheden kunnen hierbij in het geding komen.
 - Manier 2: **Door het versneld aanpakken van een aantal bekende klimaat knelpunten**. Op dit moment is ons beleid er vooral op gericht om klimaatadaptatie 'mee te laten liften' met autonome ruimtelijke ontwikkelingen in de openbare ruimte, het zogenaamde 'werk met werk maken'. Vanuit de stresstesten en risicodialogen die we de afgelopen jaren in het kader van het DPRA hebben doorlopen, hebben we een overzicht van prioritaire knelpunten (bijvoorbeeld locaties waar relatief snel / vaak hemelwateroverlast optreedt en of de kans op financiële schade / gezondheid problemen relatief groot is). We kunnen in het komende gemeentelijke rioleringsplan 2023 t/m 2026 bijvoorbeeld de 5 à 10 meest urgente knelpunten opnemen als uitvoeringsprojecten. Let op, het opnemen van extra projecten heeft niet enkel financiële consequenties voor de hoogte van de rioolheffing, maar ook personele consequenties. Aangezien ook deze projecten integraal worden opgepakt, betekent dit voor het hele ruimtelijke domein een extra personele inzet.
 - Manier 3: **Een combinatie van manieren 1 en 2.**

Financiële consequenties voor de uitwerkingsrichtingen 1A, 1B en 1C

De tabel maakt inzichtelijk wat de financiële consequenties zijn voor de hoogte van rioolheffing voor uitwerkingsrichtingen 1A, 1B en 1C. Let op: als basis is het verloop van de hoogte van de rioolheffing genomen, zoals deze hiervoor is gepresenteerd in de paragraaf nieuwe verplichte opgave 'beheer en onderhoud oppervlaktewater'. We kunnen namelijk niet om deze verplichte opgave heen.

In de tabel kunt u zien dat uitwerkingsrichting 1A geen verdere verhoging van de rioolheffing tot gevolg heeft. Uitwerkingsrichting 1B (het klimaatadaptatie beleid houden zoals het nu is,) zorgt wel voor een extra verhoging van de rioolheffing. Het is duidelijk dat uitwerkingsrichting 1C een verdere verhoging van de rioolheffing tot gevolg heeft.

Bij uitwerkingsrichting 1B is een gemiddelde extra jaarlijkse investeringslast voorzien van circa € 2.000.000,- voorzien over de periode 2023-2030. Deze jaarlijkse last ontwikkelt zich geleidelijk. Bij uitwerkingsrichting 1C is een gemiddelde extra jaarlijkse investeringslast van € 4.000.000,- voorzien voor de periode 2023-2026. Tussen 2023 en 2026 ontwikkelt deze jaarlijkse last zich geleidelijk.

	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Basis rioolheffing GRP 2023 - 2026	144	144	156	168	184	200	200	200	200	200	200	200
1A: Ambitieniveau klimaatadaptatie verlagen	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1B: Ambitieniveau klimaatadaptatie gelijk houden (voorstel)	0	0	0	0	0	0	10	16	16	16	16	16
1C : Ambitieniveau klimaatadaptatie verhogen	0	0	0	0	16	25	25	25	25	25	25	25

Zie bijlage 5 voor de bijbehorende grafiek.

Uitwerkingsrichting 2: Eindhovens Kanaal

In de eerste helft van 2022 wordt vanuit programmaliijn Water een visie op het Eindhovens Kanaal opgesteld wat een totaal beeld geeft van de opgaven die voor het Eindhovens Kanaal op de programmaliijn Water (en mogelijk ook op andere programmaliijnen) afkomen. De kosten met betrekking tot het Eindhovens Kanaal zullen hoog zijn. Zo zijn enkel al de kosten voor het baggeren van het eerste deel van het kanaal ingeschat op 2 – 4 miljoen Euro. Een nadere toelichting is opgenomen in bijlage 4.

Hieronder zijn een tweetal uitwerkingsrichtingen weergegeven die we kunnen toepassen bij het GRP 2023 t/m 2026:

- A. **Het herstel van de chemische en ecologische waterkwaliteit van het Eindhovens Kanaal een planperiode uitstellen en pas opstarten als onderdeel van het gemeentelijke rioleringsplan 2027 t/m 2030.** Hierbij wordt het risico geaccepteerd dat het Eindhovens Kanaal in de tussentijd het ecologische omslagpunt bereikt en de kosten voor herstel hiervan later veel hoger zullen uitpakken.
- B. (Voorstel, zie argumenten pagina 6) **Het herstel van de chemische en ecologische waterkwaliteit van het Eindhovens Kanaal opstarten tijdens de komende planperiode (2023 – 2026) en de opgelopen achterstanden in beheer en onderhoud, inclusief baggeropgave, etc. geleidelijk wegwerken** (invulling geven aan de visie die in de eerste helft van 2022 wordt uitgewerkt).

Financiële consequenties voor de uitwerkingsrichtingen 2A en 2B

De onderstaande tabel maakt inzichtelijk wat de financiële consequenties zijn voor de hoogte van rioolheffing voor beide uitwerkingsrichtingen voor het Eindhovens kanaal. Let op: als basis is het verloop van de hoogte van de rioolheffing genomen, zoals deze hiervoor is gepresenteerd in de paragraaf nieuwe verplichte opgave 'beheer en onderhoud oppervlaktewater'. We kunnen namelijk niet om deze verplichte opgave heen.

In de tabel kunt u zien dat uitwerkingsrichting 2A een verdere verhoging van de rioolheffing tot gevolg heeft voor de periode na 2026. Uitwerkingsrichting 2B zorgt voor een snellere verhoging van de rioolheffing in de planperiode van het nieuwe GRP (2023 – 2026). Bij uitwerkingsrichting **2A is een totale extra investeringslast voorzien van € 5.000.000,- over de periode 2027 tot 2030**. Bij uitwerkingsrichting 2B is een totale extra investeringslast voorzien van € 9.000.000,- over de periode 2023 tot 2030.

	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Basis rioolheffing GRP 2023 - 2026	144	144	156	168	184	200	200	200	200	200	200	200
2A: Herstel chemische en ecologische kwaliteit starten vanaf 2027	0	0	0	0	0	0	0	0	5	8	10	10
2B: Herstel chemische en ecologische kwaliteit starten vanaf 2023 (voorstel)	0	0	0	0	5	5	5	5	5	8	10	10

Zie bijlage 5 voor de bijbehorende grafiek.

Uitwerkingsrichting 3: Knoop XL

De afgelopen planperiode heeft ons geleerd dat het meeliften vanuit programmalijn Water met onder meer de grote binnenstedelijke ontwikkelingen, zoals Boeiende Binnenstad, en het tegelijkertijd water- en klimaat robuust (her)inrichten, vanwege de integraliteit en complexiteit van deze opgaven, meer geld kost dan we in 2018 konden inschatten. Daarvoor is uitwerkingsrichting 1 in deze notitie opgenomen.

Echter, binnen deze ontwikkelingen stuiten we ook op vraagstukken waarvoor een expliciete keuze gemaakt moet worden waar de financiering vandaan moet komen. Een voorbeeld hiervan is de ontwikkeling voor Knoop XL, waarbij **grote afvalwatertransportleidingen moeten worden verlegd vanwege de realisatie van een verdiepte busbaan en verdiept busstation**. Deze transportleidingen verkeren nog in prima conditie en kunnen nog meer dan 40 jaren mee. Vanuit programmalijn Water bestaat er daarom geen enkele noodzaak om iets aan die transportleidingen te doen: ze functioneren de komende (minimaal) 40 jaren nog goed.

Een eerste raming van de kosten om deze transportleidingen te verplaatsen, bedraagt **20 miljoen** euro. De vraag is nu of deze kosten toegerekend moeten worden aan programmalijn Water en daarmee zorgen voor een stijging van de rioolheffing, of dat deze kosten uit de ontwikkeling van Knoop XL betaald moeten worden.

Hieronder zijn een drietal uitwerkingsrichtingen weergegeven die we kunnen toepassen bij het GRP 2023 t/m 2026:

- (Voorstel, zie argumenten pagina 6) **De verplaatsing van de transportleidingen moeten betaald worden uit het project / de ontwikkeling Knoop XL**. In dit voorbeeld gaat het over de transportleidingen. De keuze voor 3A betreft feitelijk de principe uitspraak: kosten voor riolering / klimaatadaptatie als gevolg van ontwikkelingen die buiten de reguliere kosten omgaan, behoren gefinancierd te worden door de ontwikkeling zelf.
- In de planperiode 2023 – 2026 worden de transportleidingen niet verplaatst, maar gaan we vanuit de rioolheffing wel sparen voor deze investering: **de verplaatsing van de transportleidingen moeten betaald worden uit de rioolheffing en hiervoor moet vanaf 2027 worden 'gespaard'**.
- In de planperiode 2023 – 2026 worden de transportleidingen niet verplaatst, maar gaan we vanuit de rioolheffing wel sparen voor deze investering: de verplaatsing van de

transportleidingen moeten betaald worden uit de rioolheffing en hiervoor moet **vanaf 2023 worden 'gespaard'**, zodat de impact op de rioolheffing zo geleidelijk mogelijk is.

Financiële consequenties voor de uitwerkingsrichtingen 3A, 3B en 3C

De onderstaande tabel maakt inzichtelijk wat de financiële consequenties zijn voor de hoogte van rioolheffing voor uitwerkingsrichtingen voor Knoop XL. Let op: als basis is het verloop van de hoogte van de rioolheffing genomen, zoals deze hiervoor is gepresenteerd in de paragraaf nieuwe verplichte opgave 'beheer en onderhoud oppervlaktewater'. We kunnen namelijk niet om deze verplichte opgave heen.

In de tabel kunt u zien dat uitwerkingsrichting 3A geen verdere verhoging van de rioolheffing tot gevolg heeft (basisscenario nieuwe GRP). De uitwerkingsrichtingen 3B en 3C zorgen gedurende de planperiode voor een verdere verhoging van de rioolheffing om zo toe te sparen naar de investering om de transportleidingen te vervangen.

In totaal is indicatief ingeschat dat er een investering van 20 miljoen euro nodig is voor het verleggen van de transportleidingen. In onderstaande berekeningen is als uitgangspunt gekozen dat dit project rond 2032 zal plaatsvinden en dat er tot 2030 12,5 miljoen wordt gespaard respectievelijk vanaf 2027 (scenario 3B) of vanaf 2023 (scenario 3C). Het restant dient na 2030 te worden opgebracht.

	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Basis rioolheffing GRP 2023 - 2026	144	144	156	168	184	200	200	200	200	200	200	200
3A: Verplaatsen transportleidingen betalen uit project / ontwikkeling Knoop XL (voorstel)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3B: Verplaatsen transportleidingen betalen uit rioolheffing en sparen vanaf 2027	0	0	0	0	0	0	0	0	8	15	15	15
3C: Verplaatsen transportleidingen betalen uit rioolheffing en sparen vanaf 2023	0	0	0	0	10	10	15	15	15	15	15	15

Zie bijlage 5 voor de bijbehorende grafiek.

Argumenten

Uitwerkingsrichtingen 1A, 1B en 1C	Het voorstel is in te stemmen met uitwerkingsrichting 1B, omdat we daarmee de consequente lijn doortrekken en een vergelijkbare inspanning doen op het vlak van klimaatadaptatie als de overige gemeenten in Nederland.
Uitwerkingsrichtingen 2A en 2B	Het voorstel is in te stemmen met uitwerkingsrichting 2B, omdat daarmee de kans het grootst is dat we voorkomen dat het Eindhovens kanaal het ecologische omslagpunt bereikt en de kosten in de toekomst nog vele malen hoger zullen zijn om de consequenties hiervan te herstellen.
Uitwerkingsrichtingen 3A, 3B en 3C	Het voorstel is in te stemmen met uitwerkingsrichting 3A, omdat wij van mening zijn dat dergelijke kosten uit de ontwikkeling zelf betaald dienen te worden (aangezien de transportleidingen nog in prima conditie verkeren).

Kanttelingen

Uitwerkingsrichtingen 1A, 1B en 1C	Indien u ons uitwerkingsrichting 1A meegeeft, betekent dit niet dat onze stad minder klimaat robuust wordt ingericht, maar wel dat de termijn waarop we dat realiseren langer wordt: rond 2080 in plaats van 2050. Uitwerkingsrichting 1B voorziet niet in het actief oppakken van bekende knelpunten voor bijvoorbeeld hemelwateroverlast (op basis van de klimaat stresstesten, klimaatatlas en ervaringen tijdens hevige regenbuien de afgelopen jaren). Indien u van mening bent dat wij actief de meest urgente knelpunten moeten aanpakken gedurende de komende twee planperiodes (2023 – 2026 en 2027 – 2030), dan moet u ons uitwerkingsrichting 1C meegeven.
Uitwerkingsrichtingen 2A en 2B	Het herstel van de ecologische en chemische kwaliteit, inclusief baggeropgave, oevers, damwanden, etc. is een wettelijke taak. Het nu doorschuiven van deze activiteiten naar het GRP 2027 – 2030 (meegeven van uitwerkingsrichting 2B voor de uitwerking van het GRP 2023 – 2026) betekent dat deze activiteiten dan (bij de uitwerking van het GRP 2027 – 2030 in 2026) onder het kopje ‘wettelijk verplichte opgaven’ komen en geen ‘keuze’ meer zijn.
Uitwerkingsrichtingen 3A, 3B en 3C	Bij uitwerkingsrichting 3B stellen we de keuze voor de financiering van het verplaatsen van de transportleidingen voor ons uit. Stel dat de keuze in 2026 toch wordt gemaakt om deze investering te bekostigen uit de rioolheffing, dan moet het te investeren bedrag in een relatief korte tijd ‘bij elkaar gespaard worden’, vandaar de steile lijn in de grafiek vanaf 2027. Bij uitwerkingsrichting 3C maken we expliciet de keuze deze investering te betalen uit de rioolheffing. Dit kan een precedent scheppen voor andere grote ontwikkelingen in de toekomst: de rioolheffing wordt gebruikt om investeringstekorten op te vangen.

Financiële consequenties

De onderstaande drie tabellen geven een range in te maken richtinggevende scenario's voor het GRP 2023 – 2026:

- Minimaal scenario (Keuze voor uitwerkingsrichtingen 1A, 2A en 3A)
- Voorstel scenario (Keuze voor de uitwerkingsrichtingen 1B, 2B en 3A)
- Maximaal scenario (Keuze voor de uitwerkingsrichtingen 1C, 2B en 3C)

Minimaal scenario	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Basis rioolheffing GRP 2023 - 2026	144	144	156	168	184	200	200	200	200	200	200	200
1A: Ambitieniveau klimaatadaptatie verlagen	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2A: Herstel chemische en ecologische kwaliteit starten vanaf 2027	0	0	0	0	0	0	0	0	5	8	10	10
3A: Verplaatsen transportleidingen betalen uit project / ontwikkeling Knoop XL (voorstel)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Tarieven / tarief ontwikkeling rioolheffing minimaal scenario	144	144	156	168	184	200	200	200	205	208	210	210
Stijging rioolheffing t.o.v. voorgaand jaar	-	0	12	12	16	16	0	0	5	3	2	0

Voorstel scenario	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Basis rioolheffing GRP 2023 - 2026	144	144	156	168	184	200	200	200	200	200	200	200
1B: Ambitieniveau klimaatadaptatie gelijk houden (voorstel)	0	0	0	0	0	0	10	16	16	16	16	16
2B: Herstel chemische en ecologische kwaliteit starten vanaf 2023 (voorstel)	0	0	0	0	5	5	5	5	5	8	10	10
3A: Verplaatsen transportleidingen betalen uit project / ontwikkeling Knoop XL (voorstel)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Tarieven / tarief ontwikkeling rioolheffing voorstel scenario	144	144	156	168	189	205	215	221	221	224	226	226
Stijging rioolheffing t.o.v. voorgaand jaar	-	0	12	12	21	16	10	6	0	3	2	0

Zie bijlage 5 voor de bijbehorende grafiek.

Maximaal scenario	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Basis rioolheffing GRP 2023 - 2026	144	144	156	168	184	200	200	200	200	200	200	200
1C : Ambitieniveau klimaatadaptatie verhogen	0	0	0	0	16	25	25	25	25	25	25	25
2B: Herstel chemische en ecologische kwaliteit starten vanaf 2023 (voorstel)	0	0	0	0	5	5	5	5	5	8	10	10
3C: Verplaatsen transportleidingen betalen uit rioolheffing en sparen vanaf 2023	0	0	0	0	10	10	15	15	15	15	15	15
Tarieven / tarief ontwikkeling rioolheffing maximaal scenario	144	144	156	168	215	240	245	245	245	248	250	250
Stijging rioolheffing t.o.v. voorgaand jaar	-	0	12	12	47	25	5	0	0	3	2	0

Ter vergelijking: De gemiddelde rioolheffing in Nederland bedraagt momenteel (2021) €196 voor een huishouden. Ongeveer 92% van de gemeenten in Nederland hebben een hoger tarief dan Eindhoven. Het gemiddelde tarief van de G40 gemeenten in Nederland bedraagt nu (2021) € 174. Alle gemeente in Nederland hebben dezelfde wettelijke opgaven en uitdagingen voor klimaatadaptatie (uitwerkingsrichting 1) als Eindhoven en zullen dus een vergelijkbare stijging van de rioolheffing ondergaan voor het onderwerp klimaatadaptatie (los van de keuzen voor het Eindhovens Kanaal en Knoop XL; respectievelijk uitwerkingsrichtingen 2 en 3).

Woonlasten

Op grond van het coalitieakkoord 2018-2022 wordt voor de berekening van de woonlasten het gemiddelde van de G40 als uitgangspunt gehanteerd. **De woonlasten bestaan uit het samenstel van de OZB, de afvalstoffenheffing en de rioolheffing.** Voor de berekening van deze woonlasten wordt aangesloten bij het gemiddelde zoals het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (COELO) deze jaarlijks berekent. Dit betekent dat wordt uitgegaan van de totale woonlasten van een meerpersoonshuishouden, bestaande uit drie personen, met een eigen woning en een gemiddelde WOZ-waarde. Bij deze woonsituatie bedragen volgens het COELO in 2021 de gemiddelde woonlasten € 774,-. In de periode tussen 2004 en 2020 is de rioolheffing niet gestegen en is er relatief veel ruimte geweest voor aanpassing van de andere twee heffingen (OZB en

afvalstoffenheffing). De rioolheffing bedraagt in 2021 € 156,-. In het kader van de besluitvorming door het bestuur in 2018 over het lopende GRP 2019-2022 is op grond van het ingezette beleid een stijging voorzien tot € 192,- (tussen 2021 en 2024).

Om de woonlasten van het volgende jaar te berekenen wordt het door het COELO berekende bedrag verhoogd op basis van een verwachte gemiddelde woonlastenstijging van 3%. Dit percentage wordt vervolgens nog gecorrigeerd met de daadwerkelijke verandering van het COELO-gemiddelde van het voorgaande jaar.

Indien binnen de geschetste woonlasten-systematiek uitgegaan wordt van een gemiddelde woonlastenstijging van 3%, dan blijkt ten aanzien van de rioolheffing dat de komende jaren de rioolheffing, in het voorkeur scenario en het maximum scenario, jaarlijks harder stijgt dan 3%. Binnen de geschetste woonlasten-systematiek betekent dit dat dan voor de andere componenten, namelijk de OZB en / of de afvalstoffenheffing, minder / geen ruimte ontstaat. Omdat de ervaring leert dat het een reële verwachting is dat de afvalstoffenheffing jaarlijks ook zal stijgen met circa 3%, sluit dit zelfs niet uit dat de OZB feitelijk zou moeten dalen. Anderzijds is het aannemelijk dat ook andere gemeenten hun rioolheffing aanmerkelijk zullen moeten laten stijgen, omdat zij op dit vlak (klimaatadaptatie) dezelfde uitdagingen hebben als de gemeente Eindhoven. Daarmee zou de gemiddelde woonlastenstijging, zoals berekend door het COELO mogelijk hoger uitkomen dan de genoemde 3%, waardoor binnen de Eindhovense woonlasten-systematiek meer ruimte ontstaat.

In het voorstel scenario zal de rioolheffing van 2022 naar 2023 met de huidige wijze van afschrijven (niet afschrijven) met € 21,- moeten stijgen, in de jaren daarna vlak de stijging naar verwachting af. Dit betekent dat er bij de huidige systematiek, met name in 2023, maar ook in de twee jaren daarna beperkt ruimte is voor de andere woonlasten. Indien dit niet haalbaar is, zal er in het GRP mogelijk een keuze moeten worden gemaakt om voor een (beperkt) deel van de investeringen in 2023, 2024 en 2025 een afschrijving op te nemen zodanig dat er ruimte overblijft om de OZB en afvalstoffenheffing ook te laten stijgen. De mogelijkheden hiertoe kunnen bij de verdere uitwerking van het GRP worden verkend en toegelicht en hangen tevens af van de gekozen woonlasten-systematiek van toekomstige colleges.

Gemeentefonds

Uitgangspunt is dat gemeenten kostendekkende heffingen kunnen vragen. Daarom worden via het gemeentefonds geen middelen beschikbaar gesteld voor riolering (zorgplichten afvalwater, hemelwater en grondwater).

Er is binnen het gemeentefonds slechts sprake van een beperkte kostengeoriënteerde herverdeling tussen typen gemeenten: gemeenten met een slechte bodemgesteldheid worden hiervoor in het gemeentefonds in bepaalde mate gecompenseerd ten koste van gemeenten met een relatief goede bodemgesteldheid (solidariteitsprincipe). Eindhoven is een gemeente met een goede bodemgesteldheid.

Binnen het gemeentefonds bestaan er verdeelmaatstaven binnenwater en buitenwater (met drempel). Die worden toegepast bij de kosten voor infrastructuur, ruimte en milieu en dus niet voor de riolering (zorgplichten afvalwater, hemelwater en grondwater).

Het herstellen van de damwanden van het Eindhovens Kanaal en het Beatrix Kanaal en de baggeropgave in het Beatrix Kanaal (noodzakelijk voor de scheepvaartfunctie) vallen onder infrastructuur en de investeringskosten hiervoor kunnen daardoor via het gemeentefonds (P&C-

cyclus: Kadernota – Begroting) verkregen worden. Deze kosten zijn bovendien niet rechtmatig onder de rioolheffing te schuiven (vallen niet onder de zorgplichten voor afvalwater, hemelwater en grondwater).

Aanvullende kosten voor beheer en onderhoud van het Eindhovens Kanaal ten behoeve van de roeisport (bovenop het beheer en onderhoud noodzakelijk vanuit de hemelwaterzorgplicht en de Europese Kaderrichtlijn Water) kunnen binnen het gemeentefonds gekoppeld worden aan de uitgaven voor sport, cultuur en recreatie (het is niet rechtmatig deze kosten uit de rioolheffing te betalen).

Grondslag rioolheffing

De RIB met bijlage 'Onderzoek sterkste schouders, zwaarste lasten rioolheffing' (zie bijlage 6) adviseert dat de volgende gemeenteraad, als onderdeel van de coalitie onderhandeling, een besluit neemt over de grondslag van de rioolheffing. Dit betekent dat in april / mei / juni 2022, afhankelijk van de coalitie onderhandelingen, bekend is welke grondslag in Eindhoven gewenst is voor de rioolheffing (huidige grondslag of grondslag op basis van WOZ-waarde).

Dit betekent ook dat een eventuele wijziging van de grondslag niet eerder dan 01 januari 2024 doorgevoerd kan worden: eind 2022 wordt het nieuwe GRP 2023 – 2026 door de gemeenteraad vastgesteld. Tussen Q2 2022 en Q4 2022 zit te weinig tijd om de noodzakelijke ICT-technische, juridische, administratieve en organisatorische wijzigingen door te voeren (om een invoering vanaf 01 januari 2023 mogelijk te maken).

Procesafspraken

De uitwerkingsrichtingen gebruiken wij om het GRP 2023 – 2026 in concept uit te werken. In oktober / november 2022 zullen we dit concept GRP 2023 – 2026 presenteren aan de gemeenteraad en vervolgens aanpassen / verbeteren op basis van de afspraken die we daar maken. De aangepaste versie zal vervolgens ter vaststelling voorgelegd worden. Vaststelling vindt plaats in december 2022, zodat we vanaf 01 januari 2023 een nieuw vigerend GRP 2023 – 2026 hebben.

Evaluatie

Niet van toepassing

Bijlagen

1. Korte evaluatie GRP 2019 – 2022;
2. Nadere toelichting nieuwe verplichte opgave voor het GRP 2023 t/m 2026: beheer en onderhoud oppervlaktewater (onderdeel zorgplicht hemelwater);
3. Nadere toelichting bestaande opgave klimaatadaptatie;
4. Nadere toelichting Eindhovens Kanaal
5. Overzicht grafieken
6. Nota onderzoek grondslag rioolheffing: Sterkste schouders, zwaarste lasten.

Burgemeester en wethouders van Eindhoven,

secretaris